

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

09 פברואר 2022

תלה"מ 15293-03-20 אלמוני נ' פלונית

בפני כב' השופטת אורית בן דור ליבל

תובע

אלמוני

ע"י ב"כ עו"ד שלום פוריס

נגד

נתבעת

פלונית

ע"י ב"כ עו"ד ירון חליווה

ספרות:

נינה זלצמן מעשה בית דין בהליך אזרחי (1991)

גבריאלה שלו דיני חוזים החלק הכללי לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי

מיכאל בר זוהר בן גוריון

שאול שוחט, דוד שאוה סדר הדין בבית המשפט לענייני משפחה (התשס"א)

חקיקה שאוזכרה:

חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969: סע' 33, 37 (ב)

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984: סע' 76

חוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' 2, 5, 14, 14 (א), 15, 17, 20

חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו

פסק דין

המדובר בסכסוך בין בני זוג לשעבר, אשר במרכזו הסעד לפירוק שיתוף בבית מגורים, ובו כל אחד מהצדדים מבקש לדבוק בהסכמת הצדדים. בעוד שהנתבעת מבקשת לדבוק בהסכמה הראשונית של הצדדים שקיבלה ביטוי בהסכם הגירושין שאושר וקיבל תוקף של פסק דין על ידי בית הדין הרבני האזורי, מבקש התובע לדבוק בהתנהגות המאוחרת של הצדדים בפועל משך השנים שלאחר הסכם הגירושין ששינתה את ההסכמה המקורית ואשר גם קיבלה ביטוי בכתב בהסכם שערכו בשנת 2015.

הרקע הצריך לעניין:

1. הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ביום 23.12.80 ומנשואיהם נולדו להם חמישה ילדים (כיום כולם בגירים) והם התגרשו זמ"ז בגט פיטורין בשנת 2006.
2. במרכז הדיון עומד בית מגורים ברח' XXX בירושלים הידוע כגוש XXX חלקה X תת חלקה X הרשום בלשכת רישום המקרקעין בחלקים שווים על שם הצדדים (ולהלן: "הבית").
3. קודם לסידור הגט בין הצדדים, בפסק דין מיום 1.5.06 (ולהלן: "פסק הדין"), אישר בית הדין הרבני האזורי בירושלים הסכם גירושין מיום 2.3.06 (ולהלן: "הסכם הגירושין"); צורף כנספח ב' לכתב התביעה). בהסכם הגירושין הסכימו הצדדים שהתובע יעזוב את הבית עם סידור הגט והנתבעת תמשיך להתגורר בו עם הילדים (סעיף 3); "הבית ימשיך להיות בבעלות שני הצדדים", והתובע יפרע את החזרי שתי ההלוואות הרובצות על הבית (סעיף 4). כן הוסכם בסעיף 5 להסכם הגירושין ש"אלמוני מתחייב שלא לדרוש את פירוק השיתוף בבית ופלונית תהיה רשאית לגור בבית כל עוד היא מעוניינת בכך". עוד הוסכם להימנע מכל דיספוזיציה בבית (סעיף 6) ושתירשם על זכויותיהם בבית הערה בלשכת רישום המקרקעין מכח הסכם הגירושין (סעיף 7); וכי מיום עזיבת התובע את הבית תישא התובעת בכל הוצאות החזקתו (סעיף 9). כן הוסכם שכל צד יוותר עם הזכויות הרשומות על שמו (סעיף 12).
- הוסכם גם שהמשמורת על הילדים תקבע בידי הנתבעת (סעיף 13) וכי התובע פטור מחיוב מזונות ומדור "לאור ההסדרים אליהם הגיעו הצדדים בנוגע לרכוש ולשימוש של פלונית בבית הצדדים" (סעיף 15). עוד הוסכם "אין שינוי בהסכם זה אלא בהסכם נוסף בכתב, באישור בית הדין" (סעיף 24).
4. הצדדים אמנם חלוקים בסיבה לכך אך הם מסכימים שזמן קצר לאחר אישור ההסכם, וכבר במועד סידור הגט (עמ' 103 שורה 15 לפרוטוקול) שב התובע להתגורר בבית בחדר נפרד. מאז, ועד שנת 2019 התגוררו הצדדים יחד בבית בחדרים נפרדים.
5. ביום 9.9.15, בעודם מתגוררים תחת קורת גג אחת חתמו הצדדים על הסכם שנערך על ידי עו"ד ח' (להלן: "עו"ד ח'") ונחתם בנוכחותה, ושכותרתו "הסכם החדש ב- 9/9/2015 (ומאז שאלמוני עבר לגור ביחידה למעלה)" (ולהלן: "הסכם 2015"); צורף כנספח ג' לכתב התביעה). ההסכם לא אושר כהסכם ממון. בהסכם זה הסכימו הצדדים על הפרדת הבית לשתי יחידות נפרדות, חלוקת המגורים בבית בעין בשתי היחידות הנפרדות וללא הפרעה זה לזה (סעיפים 1 ו-2). כן הוסכם בסעיף 5 להסכם "במידה ואחד מהצדדים יפר את החוזה הבית ימכר ויתחלק 50% בין שני הצדדים לפי שווי הבית בעת המכירה".
6. ביום 12.11.18 פנתה הנתבעת ללשכת ההוצאה לפועל לאכיפת פסק הדין בדרך של פינוי התובע מהבית.

7. ביום 13.12.18 עתר התובע לבית הדין הרבני בבקשה לעכב את ביצוע פסק הדין ואילו הנתבעת התנגדה לכך וטענה לקיומו. בבקשה מיום 11.2.19 טען התובע שהוא נדרש להגיש בקשה ביטול פסק הדין "לאחרונה", ביום 11.2.19, נדרש המבקש להגיש בקשה פורמלית לביטול פסק הדין, ובדיון מיום 17.3.19 ביקש לחזור בו מהבקשה וטען לחוסר סמכות בית הדין "היות ומדובר באירועים שקרו לאחר פסק הדין בשנת 2006". בהחלטה מאותו יום דחה בית הדין את בקשתו "מתוך הבנת בית הדין כי המבקש אינו מעוניין לסיים את הסכסוך, אלא רק לפתוח את תביעתו בערכאה אחרת, או לנסות ולפעול כאמור". בסופו של יום ניתן פסק דין ביום 16.7.19 ב"בקשת המבקש לעיכוב ביצוע פסק הדין המאשר את הסכם הגירושין" ובו פורט כי "למעשה, בקשת המבקש האופרטיבית ותביעתו לבין הדין, היתה, לביטול פסק הדין הראשון (שאישר את ההסכם הראשון)" (תחת הפרק "דיון והכרעה", עמ' 86 בפסק הדין). בפסק דינו קבע בית הדין "שלא נמצאה עילה לביטול ההסכם הראשון בפני עצמו, ללא זיקה לקיומו של ההסכם השני". כן נקבע שאין "משמעות" לשאלה האם הסכם 2015 מבטל את הסכם הגירושין משום שהסכם הגירושין לא בוטל בהסכם שאושר כדין.

משכך קבע בית הדין שהסכם הגירושין עומד בתוקפו ואילו סעיף 1 להסכם 2015 "אינו בתוקפו" (עמ' 89 לפסק הדין) בית הדין האזורי דחה את הבקשה לעיכוב ביצוע וקבע "אין אישור למבקש להמשיך להתגורר בבית של הצדדים, ומבחינת בית הדין, ההליכים בהוצל"פ לפינוי המבקש מבית הצדדים יכולים להימשך" (פסק הדין צורף כנספח ד' לכתב התביעה וכנספח 11 לכתב ההגנה).

8. לאחר שבהחלטה מאותו היום גם נדחתה בקשת התובע לעיכוב ביצוע פסק הדין מיום 16.7.19 (נספח ד' לכתב התביעה) פינה התובע את הבית ביום 14.8.19 על ידי קבלני הוצאה לפועל.

9. במסגרת ערעור שהגיש התובע לבית הדין הרבני הגדול, ולאחר קיום דיון ושמיעת טענות הצדדים, נקבע בפסק דין מיום 14.11.19 שהיות והתובע כבר פינה את הבית "הערעור מתייתר לגופו. יש מקום לשקול היטב האם לאור הנסיבות המתוארות יש לקבוע שההסכם משנת 2006 אינו בתוקף". בגוף פסק הדין, תחת הכותרת "לגופו של עניין" (בעמ' 3) קבע בית הדין הרבני הגדול כהאי לי שנא (צורף כנספח ה' לכתב התביעה):
 "ב"כ המערער העלה טענות כבדות משקל לעניין בטלות ההסכם הראשון.
 הצדדים במשך שנים רבות לא נהגו על פי ההסכם.

אין חולק כי המערער היה שותף מלא בכלכלת הבית הכולל מזונות הילדים בניגוד לאמור בהסכם.

אין חולק כי המערער שב להתגורר בבית תקופה קצרה לאחר חתימת הצדדים על ההסכם. כל זה בניגוד לאמור בהסכם. טענות אלו יש בהם כדי לעורר ספק, שמא ניתן לראות בזה כמחילת האישה על התחייבותו של המערער בהסכם שלא לתבוע פירוק שיתוף.

זאת ועוד. ההסכם עצמו בעייתי משום שמצד אחד הוא קובע שהמערער שותף בזכות קניינית ב- 50% בדירה זו, ומנגד, המשיבה יכולה להתגורר בו לעולם, מה שסותר את הפעלת זכאות קניינית זו. כמו כן, לכאורה הוא עומד בסתירה ל**חוק המקרקעין** וכפי שנכתב לעיל.

כמו"כ נעשה הסכם חדש בין הצדדים בשנת 2015 ונחתם בפני עו"ד. הסכם זה מאפשר את מגורי המערער בדירה עפ"י חלוקה בעין של דירת המגורים. קיים ספק גדול אם ביה"ד מוסמך עפ"י דין לדון בתוקף הסכם זה כשלעצמו. זאת משום שהסכם זה נכרת שנים רבות לאחר הגירושין בין שני צדדים שאינם נשואים פורמלית זה לזה. ככל שישנה סמכות היא מצטמצמת בקביעת ביה"ד האזורי האם הסכם זה גובר או מבטל את ההסכם משנת 2006, אך אין לביה"ד האזורי סמכות לדון בתוקפו של הסכם ב' כשלעצמו.

כאמור ביה"ד האזורי קבע שסעיף 24 בהסכם הראשון שהגביל את שינוי ההסכם בהסכם נוסף בכתב ובאישור בית הדין, גובר על כל הסכם אחר. אולם לכאורה, ומבלי לקבוע מסמרות בענין, בית הדין סבור שיש מקום להתחשב בכל הנסיבות שתוארו לעיל ולשקול היטב האם לאור הנסיבות המיוחדות בתיק זה אכן יש עוד מקום לקבוע שההסכם הראשון עדיין בתוקף. אולם כאמור לעיל, ביה"ד אינו נצרך להכרעה בתיק זה בעניין תקפות ההסכם. משום שהמערער כבר פינה את הבית ועניין פינויו אינו רלוונטי עוד".

כן קבע בית הדין הרבני הגדול שבנסיבות האמורות יש להחזיר את התיק לבית הדין הרבני האזורי על מנת שיבחן את השאלה האם בנסיבות האמורות יש לסדר לצדדים גט לחומרא.

תמצית טענות הצדדים :

10. במסגרת התובענה דכאן עתר התובע לפירוק שיתוף בבית מכוחו של הסכם 2015, להצהיר על בטלות סעיפים בהסכם הגירושין ומתן תוקף של פסק דין להסכם 2015.

11. לטענת הנתבעת יש לדחות את התביעה על הסף בשל עילות שונות, או לגופה לאור הוראות הסכם הגירושין הקובעות שפירוק שיתוף יתבצע אך לפי רצונה, משהסכם 2015 אינו תקף וכי ממילא הסכם הגירושין לא בוטל או שונה בהסכם אחר שאושר על ידי בית הדין הרבני כנדרש בהוראות הסכם הגירושין.

דיון והכרעה :

12. האם עומדת לתובע זכות לעתור לפירוק שיתוף בבית היא השאלה העומדת להכרעה. בתוך כך במרכז הדיון תידון השאלה מה תוקפו של הסכם 2015 ולשם הכרעה בה נדרש לבחון האם המדובר בהסכם ממון והאם הוא תקף. אם נשיב לשאלות אלו בחיוב נדרש לשאלה

האם גובר הוא על הוראת סעיף 24 להסכם הגירושין המתנה את שינויו בהסכם שיאושר כדין.

13. עד שנבוא בגופם של דברים יש לדון בטענות המקדמיות שהעלתה הנתבעת במסגרת כתב ההגנה (ולא בבקשה נפרדת).

14. לטענת הנתבעת הסכם הגירושין קובע חזקה ייחודית שלה בבית ללא הגבלת זמן ועל כן נעדרת התביעה לפירוק שיתוף עילה, ויש אף לדחות את התביעה בהעדר יריבות. לטענת הנתבעת הצדדים ניהלו הליך הוכחות בפני בית הדין הרבני וטענות התובע לביטול פסק הדין שאישר את הסכם הגירושין נבחנו כדבעי במסגרת הליך זה, ובסופו של יום דחה בית הדין הרבני את בקשתו וקבע שהסכם הגירושין עומד בתוקפו והוא לא שונה או בוטל על ידי הסכם 2015. לשיטתה, משהוכרעה הסוגיה האמורה על-ידי בית הדין הרבני, יש לדחות את התביעה על הסף מחמת מעשה-בית-דין. כן טוענת הנתבעת להעדר סמכות עניינית של בית משפט זה לדון בתובענה היות והצדדים הסמיכו את בית הדין הרבני לדון בענייני הגירושין ביניהם לרבות בענייני הרכוש, ובית הדין הכריע בבקשת התובע בנדון. לטענתה התובע מנצל לרעה את הליכי המשפט ופועל בחוסר תום-לב שכן הגיש האת תביעתו לבית המשפט לאחר שהכרעת בית הדין לא הייתה לרוחו, ותביעתו גם עומדת בניגוד לעיקרון סופיות הדין ובניגוד לעקרון הכבוד ההדדי בין הערכאות (ראו טענות הסף בכתב ההגנה).

15. התובע טען לדחיית טענות הנתבעת לסילוק התביעה על הסף וטען שאין להידרש להן משלא הוגשו כבקשה נפרדת כנדרש. לגופן הדגיש שהמדובר בתביעה לפירוק שיתוף במקרקעין בהתחשב בהסכם 2015, שנערך עת הצדדים כבר לא היו נשואים זליז ועל כן הסמכות העניינית לדון בה קנויה לבית משפט זה וכפי שקבע בית הדין הרבני הגדול. לשיטתו לבית המשפט קנויה גם הסמכות לדון בשאלת השלכתו של הסכם 2015 על הסכם הגירושין זאת מכח סמכות שבגררה בהתאם להוראת [סעיף 76 לחוק בתי המשפט \[נוסח משולב\]](#), תשמ"ד-1984. עוד טען התובע שהצדדים שינו בהתנהגות באופן מהותי "שינוי נסיבות קיצוני ואף נדיר" את תנאי הסכם הגירושין, ולאחר מכן אף העלו אותן בהסכם בכתב בשנת 2015 (ראו תשובת התובע לטענות הסף מיום 14.7.20).

16. השאלה היא אפוא גדר סמכות בית משפט זה לדון בתובענה שעניינה פירוק שיתוף במקרקעין, כפי שתבע התובע, כאשר ברקע הסכם גירושין שאושר וקיבל תוקף של פסק דין על ידי בית הדין הרבני והסכם 2015 שנערך ונחתם על ידי הצדדים. לא יתכן חולק שלבית משפט זה סמכות עניינית לדון בתביעה לפירוק שיתוף במקרקעין בין בני זוג לשעבר. כן דומה שאין חולק שבית משפט זה הוא המוסמך לדון בתוקפו של הסכם 2015. מכאן ששאלת הסמכות מתעוררת רק ביחס לטענות התובע לבטלות הוראות בהסכם הגירושין שאושר על ידי בית הדין הרבני האזורי.

17. הלכה היא שתביעה לביטול, תיקון או שינוי הסכם בין בני זוג, אשר אושר על ידי ערכאה שיפוטית וניתן לו תוקף של פסק דין, תוגש לאותה ערכאה אשר אישרה את ההסכם. שונים הם פני הדברים בנוגע לתביעה שעניינה פרשנות הסכם או אכיפתו, שכן הערכאה המאשרת את ההסכם איננה רוכשת סמכות נמשכת לדון בתביעה מסוג זה [בג"צ 1607/11 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (פורסם בנבו, 18.4.12); בג"צ 8578/01 חליוה נ' חליוה, פ"ד נו(5) 634, 641]. בפס"ד חליוה ציינה כבוד השופטת ביניש, "ההבחנה בין פרשנות, אכיפה, שינוי וביטול הסכם אינה תמיד חדה, ועלולה ליתן כוח בידי התובע להשפיע על סמכות הדיון על ידי אופן ניסוח הסעד המבוקש, לפיכך יש לבחון את הסעד ואת אופיו הדומיננטי במשקפיים מהותיים" (פרשת חליוה, בעמ' 642). יש לבחון אפוא את "עילת התביעה האמיתית" (כלשונה של כבוד השופטת א' פרוקציה בג"צ 8638/03 אמיר נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, (פורסם בנבו, 6.4.2006) פסקה 25).

18. בענייננו אין בפי התובע כל טענה בדבר פגמים בכריתת הסכם הגירושין או בהליך אישורו, אלא שלטענתו הסכם הגירושין בוטל על דרך התנהגות, משהצדדים שבו לחיות יחד בבית, הוא המשיך ונשא בהוצאות החזקת הבית וכלכלת הילדים (שהיו אז קטינים ולמעשה נשא במזונותיהם), והצדדים לא קיימו את האמור בהסכם. כן גיבשו הצדדים הסכם בכתב בנוגע לזכויותיהם בבית המשנה מהותית את שנקבע בהסכם הגירושין. בחינת נסיבות ענייננו את הסעד המבוקש בתובענה "ואת אופיו הדומיננטי במשקפיים מהותיים" מובילה למסקנה שהסמכות לדון בתובענה נתונה לבית משפט זה.

מסקנה זו מתחייבת הן לאור הסעד שנתבקש – פירוק שיתוף במקרקעין מכוחו של הסכם 2015 – כאשר אין חולק שבית משפט זה הוא המוסמך לדון בתוקפו של הסכם זה. שעה שהכרעה בשאלה זו מחייבת גם הכרעה בשאלת תוקפו של הסכם זה ביחס להסכם הגירושין הרי שלא ניתן לערוך פיצול מלאכותי בין הערכאה שתדון בתוקפו של הסכם 2015 לבין הערכאה שתדון בהשפעתו על הסכם הגירושין. פיצול כזה גם אינו מתחייב, וברי שאינו רצוי, עת הסתיימה סמכותו של בית הדין במועד מתן פסק דין המאשר את הסכם הגירושין [בג"צ 6929/10 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד סו(2) 1]. כמו כן, בדיון בטענות בדבר בטלות הסכם בשל התנהגות, אין כל יתרון לערכאה המאשרת את ההסכם על פני הערכאה המבררת את שאלת ביטולו מחמת התנהגות, ויש לסווג תובענה כזו כעוסקת באכיפתו (ואולי יותר נכון לומר אי אכיפתו) של הסכם ופסק דין שאישורו, ומכאן אינה נתונה עוד לבית הדין הרבני. הדברים אמורים במיוחד שעה שבית הדין נעדר סמכות לדון בתוקף הסכם 2015, והכרעה בסוגיית תוקפו ואכיפתו של הסכם זה לא תוכל להתקבל מבלי שבית המשפט יכריע גם בשאלת תוקפו ביחס להסכם הגירושין.

19. העולה מהאמור הוא שבית משפט זה מוסמך לדון בתובענה. כעת עולה השאלה האם פסק הדין של בית הדין הרבני האזורי מיום 16.7.19, הדוחה את בקשת התובע לעיכוב ביצוע פסק הדין, יוצר מעשה בית דין המונע ממנו לעתור בתובענה דכאן.

20. התובע פנה בעצמו לבית הדין בבקשה למנוע את ביצוע הסכם הגירושין אגב הליכי הוצאה לפועל בשל מאורעות שאירעו לאחר מתן פסק הדין. לצורך כך נדרש התובע לעתור לביטול פסק הדין [כפי שעולה מבקשתו לעיכוב ביצוע פסק הדין בה פירט "לאחרונה, ביום 11.2.19, נדרש המבקש להגיש בקשה פורמלית לביטול פסק הדין" (צורף כנספח 13 לכתב ההגנה)]. בית הדין הרבני האזורי דחה את הבקשה לעיכוב ביצוע וקבע שהסכם הגירושין תקף ואילו הסכם 2015 אינו תקף. האם קביעות אלו יוצרות מעשה בית דין? סבורתני שהתשובה לכך שלילית. יישום המבחנים שנקבעו בפסיקה על ענייננו בדוקטרינה של מעשה בית דין מכח "השתק עילה" [ע"א 303/79 אבני נ' גליקסמן, פ"ד לה(1) 92, 98 (1980); ע"א 8/83 גורדון נ' כפר מונאש - מושב עובדים, פ"ד לח(4) 797, 801 (1985); רע"א 6498/05 צבעוני נ' בנק הפועלים בע"מ - סניף עפולה עלית (פורסם בנבו, 23/2/2006); נינה זלצמן מעשה בית-דין בהליך אזרחי (1991) 3-4, 29, 137-141 (להלן: "נינה זלצמן")] או מכח השתק פלוגתא [ע"א 127/06 בנק הפועלים בע"מ - משכן נ' נגר (פורסם בנבו, 19.2.2009)] מלמד שאין פסק הדין מקים השתק עילה והשתק פלוגתא החוסם את התובע מהעלאת הטענות בתביעה זו כנגד הנתבעת.

21. לא מתקיימים התנאים החיוניים להיווצרותו של השתק עילה או השתק פלוגתא. בית הדין הרבני האזורי דן בבקשת התובע לעכב את ביצועו של הסכם הגירושין אגב הליכי הוצאה לפועל לפינויו מהבית שהתנהלו כנגדו. עילת התביעה שלפני היא פירוק שיתוף בבית. לבד מהעובדה שהעילות בשתי התובעות אינן זהות, הרי שגם הפלוגתות – תוקפו של הסכם 2015 או העדר תוקפו של הסכם הגירושין – לא הוכרעו בממצא פוזיטיבי. בית הדין הרבני הכריע אך בבקשת התובע לעיכוב ביצוע. במסגרת פסק דינו התייחס, כנזכר, לתוקפו של הסכם הגירושין ולהסכם 2015 וקבע שהדרך היחידה לשנות את הסכם הגירושין היא בהסכם שאושר כדין. משהסכם 2015 לא אושר מצא בית הדין שאין בו כדי לפגוע בתוקפו של הסכם הגירושין. אמנם התובע עתר במסגרת בקשתו לעיכוב ביצוע גם בבקשה לביטול הסכם הגירושין ואולם בית הדין הרבני האזורי הכריע אך בבקשתו לעכב ביצוע פסק הדין, וכל קביעותיו בנוגע לתוקפו של הסכם הגירושין והעדר תוקפו של הסכם 2015 הן אינצידנטליות ואינן יוצרות מעשה בית דין. אין בכוחה של קביעה אינצידנטלית של בית הדין האזורי לשמש מעשה בית דין לגבי בית המשפט בעל הסמכות הייחודית [נינה זלצמן, 233].

22. על כך שבית הדין הרבני האזורי לא הכריע באופן פוזיטיבי בתוקפו של הסכם 2015 או על השלכתו על תוקפו של הסכם הגירושין ניתן ללמוד בבירור מפסיקת בית הדין הרבני הגדול (שדן במסגרת הערעור על פסק הדין של בית הדין הרבני האזורי בתקיפה ישירה). בית הדין הרבני הגדול הבהיר למעשה שהדיון הוא בהכרעה לעיכוב ביצוע פסק הדין בלבד (למניעת פינוי התובע מהבית), ועל כן קבע שהתייתר הצורך לדון בערעור משהתובע כבר פינה את הבית והדיון בבקשה לעיכוב ביצוע הפך תיאורטי.

מכאן מתחייבת המסקנה שאף בית הדין הרבני הגדול לא ראה את פסק הדין ככזה המכריע באופן פוזיטיבי בתביעה לביטול הסכם הגירושין או מכריע פוזיטיבית בשאלת תוקפו של הסכם 2015. אחרת, היה מחויב לדון ולהכריע בערעור על קביעות בית הדין הרבני האזורי בסוגיית תוקפו של הסכם הגירושין והעדר תוקפו של הסכם 2015.

על כך ניתן ללמוד גם מהשאלות שעורר בית הדין הרבני הגדול לגבי מהות הקביעות האינצידנטליות של בית הדין הרבני האזורי: "כאמור ביה"ד האזורי קבע שסעיף 24 בהסכם הראשון שהגביל את שינוי ההסכם בהסכם נוסף בכתב ובאישור בית הדין, גובר על כל הסכם אחר. אולם לכאורה, ומבלי לקבוע מסמרות בענין, בית הדין סבור שיש מקום להתחשב בכל הנסיבות שתוארו לעיל ולשקול היטב האם לאור הנסיבות המיוחדות בתיק זה אכן יש עוד מקום לקבוע שההסכם הראשון עדיין בתוקף". מכאן מתחייבת המסקנה שאף בית הדין הרבני הגדול לא ראה את קביעות בית הדין הרבני כקביעות פוזיטיביות מחייבות בשאלות האמורות והשאיר את הדיון בהן לעת מצוא. ודוק. התיקים בבית הדין הרבני האזורי נסגרו לאחר ההחלטה הדוחה את הבקשה לעיכוב ביצוע (ראו החלטת בית הדין הרבני האזורי מיום 25.12.19 שצורפה כנספח 10).

23. לבד מכך שלא מתקיימים היסודות הדרושים להיווצרות הכלל של מעשה בית דין הרי שהכלל לא חל משום שבית הדין הרבני האזורי אינו מוסמך לדון בתוקפו של הסכם 2015 כשלעצמו. הכלל הוא שרק פסק דין סופי, שנתן בית משפט בסמכות כדין יכול להוות מעשה בית דין. כאשר בית המשפט (או בית הדין) חסר סמכות לפסוק בתובענה שהובאה לפניו בטל פסק הדין מעיקרא ואין בכוחו למנוע התדיינות נוספת בין בעלי הדין בגין אותה עילת תביעה או בשל אותה פלוגתא. "ואם חוסר הסמכות הינו חלקי בלבד, כגון שבית המשפט לא היה מוסמך לפסוק בעניין מסוים מבין העניינים שהובאו לפניו, אף הבטלות מתייחסת לאותו עניין בלבד, בתנאי שאין היא פוגמת בכל פסק הדין.. אין בכוחה של הסכמת הצדדים להתדיין לפני בית משפט חסר סמכות על פי החוק לפסוק בעניינם כדי להקנות לבית המשפט סמכות עניינית" [נינה זלמן, שם, בעמ' 201, ובה"ש 3]. לא ניתן ללמוד בענייננו על הסכמת התובע לסמכות בית הדין לדון בתוקפו של הסכם 2015 רק מעצם כך שעתר לבית הדין בעצמו ושהתקיימה לכאורה התדיינות לגופה של מחלוקת משום שבדיון מיום 17.3.19 התנגד התובע לסמכות בית הדין "היות ומדובר באירועים שקרו לאחר פסק הדין בשנת 2006". התובע תקף את פסק הדין בתקיפה ישירה לבית הדין הרבני הגדול ובית הדין הגדול קבע "קיים ספק גדול אם ביה"ד מוסמך עפ"י דין לדון בתוקף הסכם זה כשלעצמו. זאת משום שהסכם זה נכרת שנים רבות לאחר הגירושין בין שני צדדים שאינם נשואים פורמלית זה לזה. ככל שישנה סמכות היא מצטמצמת בקביעת ביה"ד האזורי האם הסכם זה גובר או מבטל את ההסכם משנת 2006, אך אין לביה"ד האזורי סמכות לדון בתוקפו של הסכם ב' כשלעצמו".

כלומר, גם בית הדין הרבני הגדול מצא שסמכות בית הדין הרבני האזורי לדון בתוקפו של ההסכם משנת 2015 לכל היותר מצומצמת אך לשאלה האם הוא גובר או מבטל את ההסכם משנת 2006 (לצורך הכרעה בשאלה האם יש להורות על עיכוב ביצועו של ההסכם משנת

2006, אם לאו) ואולם אין לו סמכות עצמאית לדון בתוקפו של ההסכם משנת 2015 כשלעצמו.

24. הנה כי כן, גם אם כטענת הנתבעת טענות הצדדים בפני בית הדין הרבני האזורי נסובו גם סביב תוקפו של הסכם 2015 הרי שאין מדובר במעשה-בית-דין הואיל ובית הדין הרבני לא דן, ולא הכריע בהן והוא נעדר סמכות עניינית לדון בהן.

25. עילת התביעה נסמכת על הסכם 2015. משדן ופסק בית הדין הרבני האזורי אך בסוגיית ביצוע פסק הדין, אגב הליכי הוצאה לפועל, וקביעותיו אינן יוצרות מעשה בית דין ומשנעדר הוא סמכות עניינית לדון בתוקפו של הסכם 2015 הרי שאין גם תחולה בנסיבות העניין לעקרון הכיבוד ההדדי בין הערכאות, ולפיו בית המשפט ימנע מלהתערב בקביעת בית הדין הרבני (ואף לא להלכת פלמן שאוזכרה על ידי הנתבעת; [בג"ץ 8497/00 פלמן נ' פלמן](#), פ"ד נו(2) 118 (2003)).

26. העולה מהאמור הוא שיש לדחות את טענות הנתבעת לסילוק התובענה על הסף מפאת העדר סמכות עניינית, העדר עילה או העדר יריבות. כן יש לדחות את טענות הנתבעת לפיהן יוצר פסק הדין של בית הדין הרבני האזורי מעשה בית דין המונע מהתובע את הגשת התביעה דכאן.

משסילקנו מעל הדרך טענות מקדמיות נפנה לעסוק בגופם של חילוקי דעות.

27. לטענת התובע מאז הסכם הגירושין ועד שנת 2013 חיו הצדדים תחת אותה קורת גג בשמירה על כבוד הדדי ובהפרדה רכושית תוך זניחת מרבית מהוראות הסכם הגירושין ומבלי לראות את הוראותיו כמחייבות (סעיפים 14-35 לכתב התביעה). בשנת 2013 חלה הרעה ביחסיהם לאחר שהחל בקשר עם אישה אחרת. לדבריו אמנם הנתבעת יצרה פרובוקציות ביניהם ואף השליכה את חפציו מחוץ לבית ואולם "בשום שלב לא העלתה על דעתה להביא לסילוק התובע מהדירה על דרך של מימוש הסכם 2006" (סעיף 25 לכתב התביעה). לאור המריבות התכופות לדבריו הסכימו הצדדים על הפרדת הבית לשתי יחידות. לצורך מימון עבודות השיפוץ לביצוע ההפרדה נטל הוא הלוואה בסך של 100,000 ₪ ובכך שינה את מצבו לרעה (סעיף 28 לכתב התביעה). "עם השלמת בנייתה של יחידת הדיור (שנת 2015!) הכינה הנתבעת יחד עם עורכת דין שהביאה הסכם חדש המסדיר מחדש את הזכויות בין הצדדים ולרבות ביחס לדירה" (סעיף 28 לכתב התביעה; כל ההדגשות במקור – א.ב.ד.). כן לדבריו קודם להסכם בשנת 2015 נטלה הנתבעת לצרכיה הלוואה מובטחת במשכנתא (שנרשמה על כל הזכויות בבית) בסך של 600,000 ₪ וזאת בניגוד לסעיף 6 בהסכם הגירושין. לדבריו מאז ועד שנת 2018 המשיכה הנתבעת במריבות בלתי פוסקות עמו ועם בת זוגו, בעטיין הוגשו תלונות הודיות למשטרת ישראל והוגשו בקשות לצווי הגנה לבית משפט זה "אך לא הוגשה ע"י הנתבעת בקשה לפינוי התובע ו/או לאכיפת הסכם 2006" (סעיף 31 לכתב התביעה). לדבריו לאחר שהסתמך על הסכמות הצדדים והסכם 2015 ושינה מצבו לרעה

(במימון צרכי הבית והקטינים משך השנים, מימון עלויות השיפוץ וכן ההסכמה לשעבוד לטובת ההלוואה שנטלה הנתבעת לצרכיה) "שלפה הנתבעת ככלי מלחמה ובחוסר תום לב קיצוני את פסק הדין הישן ודרשה את פינויו" (סעיף 61 לכתב התביעה).

28. לטענת הנתבעת לאחר הגירושין המשיך התובע להתגורר בבית "בניגוד גמור" לרצונה וללא הסכמתה ותוך הפרת הוראות פסק הדין "ברגל גסה ובחוסר תום לב" (סעיפים 45-46 לכתב ההגנה). בשלב מסוים הוא אף הכניס את בת זוגו להתגורר עמו והם החלו להציק לה, להתעמר בה ואף להקניטה בשל מחלתה (סעיף 19 לכתב ההגנה). לטענתה הנתבע לחץ אותה לחתום על הסכם 2015 שעות ספורות בטרם המריאה בטיסה לארה"ב והיא חתמה עליו מבלי שקראה אותו. לדבריה ההסכם לא נוסח על ידיה ועורכת הדין ח' אינה מטעמה (סעיף 25) אלא מטעם התובע "ובהמלצת הבת ס" (סעיף 37 לכתב ההגנה). הנתבעת כופרת גם בטענת התובע לפיה הוא נשא בהוצאות החזקת הבית והילדים משך השנים (סעיפים 28-29 לכתב ההגנה). לטענתה התובע פרע את הלוואות המשכנתא כקבוע בהסכם הגירושין רק עד לשנת 2009 ולאחר מכן חדל מכך ועל כן נאלצה היא ליטול הלוואת משכנתא חדשה בשנת 2009 (סעיף 30 לכתב ההגנה) ובשנת 2015 מחזרה אותה והתובע לא פרע את תשלומיה "למרות שמלכתחילה ידע הוא כי רק הוא צריך לשלם.. בהתאם לפסק הדין" (סעיף 42 לכתב ההגנה; ההדגשות במקור – א.ב.ד.). לטענתה התובע הפר את פסק הדין, המהווה מעשה בית דין, המשיך להתגורר בבית בניגוד לרצונה, ללא תשלום דמי מזונות, ללא תשלום משכנתא (מאז שנת 2009) וללא תשלום דמי שימוש ראויים בעד מגוריו (סעיף 89 לכתב ההגנה). לדבריה לאחר שהתובע "הפר ברגל גסה את פסק הדין, היא מימשה את "זכותה החוקית" לפינויו באמצעות הוצאה לפועל (סעיף 49 לכתב ההגנה).

29. במועד סידור הגט בין הצדדים כבר שב התובע להתגורר בבית (עמ' 103 שורה 15 לפרוטוקול). לטענת התובע הוא עשה כן לבקשת הילדים (שהיו אותה עת קטינים) לצורך הטיפול בהם ולאור מצבה הרפואי והנפשי של הנתבעת. לעומתו טענה הנתבעת שהתובע כפה עליה את חזרתו לבית. אין בידי לקבל את טענתה. ראשית, טענה זו לא נתמכה בראיה או עדות כלשהי. הנתבעת גם לא טענה שהיא ניסתה למנוע את כניסת התובע לבית בעל כורחה, או שביקשה להוציאו מהבית משך כל שנות המגורים בו לאחר הגירושין ועד שהחלה (לראשונה) בהליכי הוצאה לפועל כנגדו לצורך פינויו בשלהי שנת 2018. בנוסף, הנתבעת אישרה בחקירתה שאכן הייתה חולה באותה תקופה ובכך חיזוק לגרסת התובע שנדרש הוא לסייע בטיפול בקטינים נוכח מצבה.

גם בסעיף 45 לכתב ההגנה נמצא חיזוק לגרסת התובע לאור טענת הנתבעת: "הנתבעת חסה על נפשה וביקשה את רחמיו לנוכח חולייה והקושי שהיה לה ל גדל את הילדים לבדה". התובע לא חלק על טענת הנתבעת לפיה מספר פעמים היא השליכה את חפציו בעת מריבה מחוץ לבית. ברם, הנתבעת לא פירטה אימתי אירעו אירועים אלו, ואין חולק גם שהתובע לא עזב את הבית בעקבותיהם והנתבעת לא נקטה בכל הליך להוציאו.

30. הצדדים מסכימים שהמגורים המשותפים היו ללא יחסים כשל בני זוג (סעיף 61 ג ו- יט לכתב ההגנה וסעיף 17 ג לסיכומי הנתבעת) וללא ניהול קופה משותפת. אין חולק גם שלמצער משנת 2013 ניהל התובע מערכת יחסים גלויה עם בת זוג אחרת שאף שהתה עמו ביחידה בה התגורר בבית (סעיף 24 לכתב התביעה). מסתבר בעיני שבנסיבות אלו ביקשו הצדדים בעצה משותפת להפריד את המגורים בבית בעין בשתי יחידות נפרדות כדי להימנע מחיכוכים וממריבות אשר החלו להתגלע ביניהם (עמ' 82 שורות 16 ואילך לפרוטוקול). למרבה הצער המגורים המשותפים תחת קורת גג אחת, ויחסייהם עם בני זוג אחרים, היוו קרקע פורייה לחיכוכים ומריבות לרוב, שהביאו אף לתלונות במשטרת ישראל והחל משנת 2016 אף לחמש בקשות לצווי הגנה שנדונו על ידי בית משפט זה [ראו בהקשר זה את החלטת בית הדין הרבני האזורי מיום 24.7.19 המתארת אף היא את המתח הרב ששרר בבית "בוודאי שאין מקום לשימוש בהליך זה, במקום שבו הלחץ שבין הצדדים במסגרת המגורים באותו בית (בקומות שונות) הינו רב (ואף נטען לזימון ניידת משטרת), ובמסגרת הדיונים שהתקיימו, ניכר היטב הלחץ והמתח הרב שבין הצדדים"].

31. הנתבעת שבה טענה בכתב הגנתה ובתצהירה כי חתמה על הסכם 2015 מבלי שקראה אותו ומבלי שהבינה את הוראותיו וכי מגורי התובע ביחידה הנפרדת בקומה השנייה לא היו תוצאה של הסכמת הצדדים אלא נכפו עליה על כורחה וללא הסכמתה. על גרסה זו חזרה גם בחקירתה. גרסה זו אינה עולה בקנה אחד עם הצהרות הנתבעת בהליכים קודמים לצו הגנה. ביום 4.2.16 (כחצי שנה לאחר הסכם 2015) עתר התובע לצו הגנה מפני הנתבעת (ה"ט XXX). בדיון הצהיר ששב לבית כחודש לאחר הגירושין עקב מצבה של הנתבעת, וכי "בשלוש שנים האחרונות התחילה לסגור לי את הדלת ולזרוק לי את הבגדים. החלטנו לחלק את הבית ולעשות שתי כניסות נפרדות ובכל זאת היא ממשיכה להטריד אותי...". בדיון מיום 10.2.16 הצהירה הנתבעת "אנחנו גרים 2 קומות אחד מעל השני, אני הסכמתי לו לגור למעלה בהסכם הגירושין". כשעומתה הנתבעת בחקירתה עם הצהרתה זו הודתה הנתבעת "כנראה שלא הייתה לי ברירה והסכמתי לו לגור למעלה" (עמ' 73 שורה 13 לפרוטוקול). "יכול להיות שהחלטתי, אני אומרת לך עוד פעם, יכול להיות שהחלטתי" (עמ' 83 שורות 3-4 לפרוטוקול). והסכימה שהצדדים הסכימו להפריד את המגורים באופן שכל אחד יגור ביחידה נפרדת (עמ' 83 שורה 23 – עמ' 84 שורה 1 לפרוטוקול).

יודגש שגרסת הנתבעת לפיה כפה עליה התובע את מגוריו בדירה לא נשמעה על ידיה באף אחד מההליכים הקודמים שהתנהלו בין הצדדים לצווי הגנה. ראוי לציין במיוחד את תגובת התובע מיום 25.9.16 שהוגשה לבקשת הנתבעת לצו הרחקה מיום 14.9.16 (במסגרת ה"ט XXX) בה גולל את גרסתו לאירועים מאז הגירושין, דרך חזרתו לגור בבית לאחר מספר שבועות, מימון צרכי הבית והמשפחה והסכמה לחתום כערב על הלואות שנטלה הנתבעת לאחר הגירושין, המחלוקות שהחלו בשנת 2013 בקירוב בעקבות הקשר הזוגי שהחל לנהל בעטיין השליכה לעיתים הנתבעת את חפציו מהבית, תלונות הדדיות למשטרת ישראל ועד למעצרה של הנתבעת. וכן מתאר את נסיבות עריכת הסכם 2015: "בתי ס' פנתה אליי וביקשה לאחר ששוחחה עם אמה שאסגור את הקומה התחתונה ואבטל את המדרגות אשר מובילות לקומה למעלה שבה 2 חדרים ואבנה יחידה נפרדת עם כניסה פרטית על מנת

שיהיה שקט. ביקשתי הלוואה מהבנק בסך של 100,000 ₪ שהתחייבתי להחזיר במשך 4 שנים.. ברגע שיחידת הדיור נבנתה בתי ס' הביאה עורכת דין אשר הכינה הסכם בספטמבר 2015 (צילום: מסמכים). על פי הסכם זה שאנחנו חתומים עליו סוכם שצד אחד אינו מפריע לצד ב' וברגע שאחד הצדדים מפר את הכללים, הבית נמכר". (עמ' 2-3 לתגובתו). בדיון שהתקיים במעמד הצדדים לאחר מכן לא חלקה הנתבעת על גרסתו והצהירה: "יש לי פסיקה מהרבנות שהוא יצא מהבית. נתתי לו מטוב לבי שיגור למעלה שנהיה משפחה". במענה לדבריה חזר התובע על גרסתו. שוב לא כפרה הנתבעת בהסכמות או בקיומו של הסכם 2015 אלא השיבה: "יש לי הצעה שילך לשכור דירה". טענת הנתבעת להעדר הסכמה למגורי התובע בבית מאז פסק הדין או להעדר הסכמה להפרדת הבית לשתי יחידות אינה יכולה לעמוד אפוא נוכח הצהרותיה בהליכים הקודמים המהוות הודאת בעל דין. ניתן אף לומר שהיא מושתקת מהעלאתן [\[רע"א 4224/04 בית ששון בע"מ נ' שיכון עובדים והשקעות בע"מ, נט\(6\) 625 \(2005\)\]](#).

32. לאור מחאת הנתבעת בסיכומים לשאלות שהפנה אליה בית המשפט בקשר עם ההליכים הקודמים שהתנהלו בין הצדדים יש להדגיש שאין בית המשפט מוגבל לדברים שנאמרים בעל פה במהלך הדיון אלא כל החומר שבתיק המשפטי מצוי לפניו, וכן התיקים הקשורים שהתנהלו והמתנהלים בין הצדדים.

בהתאם להוראות [חוק בית המשפט לענייני משפחה](#) מאוחדות התביעות בענייני משפחה אחת ביד שיפוטית אחת ("one family one judge") והמטרה שביסוד הדברים היא "מניעת פיצול הדיון בענייניה של משפחה אחת והבאת מכלול הסכסוכים המשפטיים של אותה משפחה לפני שופט אחד בערכאת שיפוט אחת" [ש' שוחט וד' שאוה סדרי הדין בבית המשפט לענייני משפחה (2009) בעמ' 246]. המשמעות היא שבית משפט זה דן בהליכים הקודמים שבין הצדדים והם מוכרים לו ואין לצפות מבית המשפט שיתנתק לחלוטין מהיכרותו את הצדדים ולהתייחס להליך שלפניו כאל תיק חדש ועצמאי [\[עמ"ש \(ת"א\) 60592-03-15 ק' ל' נ' י' פ' \(פורסם בנבו, 8.6.15\) פסקה 17\]](#). ניתן לומר דווקא שההיפך הוא הנכון.

החוק יצר האחדות הטיפול בנושאי אותה משפחה בפני אותו מותב כדי שתהא לפניו התמונה הכוללת מתוך היכרות כלל ההליכים שבין הצדדים. ודוק. הצדדים היו צד גם להליכים הקשורים והם מודעים אליהם ואינם בבחינת טענה מפתיעה, והם "קשורים" גם במערכת נט המשפט להליך דכאן.

33. לטענת הנתבעת השיפוץ והבניה נעשו על כורחה וללא ידיעה וזאת לאחר החתימה על הסכם 2015 (ולא עובר אליו כעולה מכותרתו) בעת ששהתה בארה"ב אצל בת הצדדים. כפי שעולה מלשונו הברורה של הסכם 2015: "1. הבית יופרד לשתי דירות... 2. כל אחד מהצדדים יעשו בביתו את הטוב בעיניו ומבלי שהצד השני יפריע לו בשום דרך...". אין חולק שלכתחילה הבית בנוי משתי קומות. גרסת התובע שההסכמה להפרדה כללה גם הסכמה לבניית מדרגות חיצוניות עולה בבירור מלשון ההסכם המורה "הבית יופרד".

המשמעות המילולית הפשוטה של המילה הפרדה היא חציצה ופיצול באופן המתיישב עם בניית מדרגות שיצרו את אותה הפרדה.

גרסת התובע שההסכמה כללה גם בניית מדרגות חיצוניות מסתברת גם ככוונה הסובייקטיבית של הצדדים שכרתו את ההסכם. כעולה מלשון ההסכם וגרסאות הצדדים תכלית ההסכם היא "לשמור על הנכס" ככל הניתן (סעיף 7) כדי להשאירו לחמשת ילדים (סעיף 3) תוך המשך מגורים משותפים בבית על ידי חלוקתו בעין (סעיף 1) מבלי שיפריעו האחד לשני (סעיף 2) וזאת כדי למנוע המשך חיכוכים ומריבות. אך מסתבר שהכוונה הסובייקטיבית של הצדדים בהסכם שההפרדה כללה גם יצירת כניסה נפרדת לכל אחת מהדירות, בדרך של הוספת מדרגות חיצוניות כדי להבטיח את החציצה שמטרתה מניעת המשך החיכוך בתוך הבית והמריבות שהוא יצר.

זאת ועוד. לשון ההסכם קובעת פעולה לצורך ביצוע ההפרדה – "הבית יופרד". אם הבית כבר מחולק לשתי דירות לא הבהירה הנתבעת אילו פעולה נדרשה מהצדדים לצורך ההפרדה. ניכר שגם לשיטתה של הנתבעת הבנייה היחידה שנדרשה היתה תוספת של מדרגות חיצוניות וחסימת המדרגות בתוך הבית בנייה אותה ביצע לטענתה התובע בהעדרה (עמ' 52 שורה 24 ואילך לפרוטוקול).

כמו כן, גרסת התובע מוצאת חיזוק בתגובתו מיום 25.9.16 (במסגרת ה"ט XXX) וכמובא לעיל. מנגד, מלבד העובדה שטענת הנתבעת לא נטענה על ידיה בכתב ההגנה או בתצהיר ונשמעה לראשונה בחקירתה, היא גם לא נשמעה בהליכים הקודמים שניהלו הצדדים (בקשות לצווי הגנה). בהליכים אלו, שהתקיימו במועד קרוב יותר להסכם 2015 ולבניית המדרגות לא טענה הנתבעת שהתובע ביצע עבודות בניה בבית בניגוד לרצונה, ללא הסכמתה ועל כורחה. באותם הליכים הצהירה הנתבעת שהצדדים חולקים מגורים ביחידות נפרדות בהסכמה (כאשר הגישה ליחידה בה מתגורר התובע היא באמצעות מדרגות חיצוניות). אינני מקבלת אפוא את גרסת הנתבעת לפיה כפה עליה התובע את הבנייה בניגוד לרצונה.

34. על כך יש להוסיף שבהשוואה בין גרסאות הצדדים באשר לחזרת התובע לגור בבית, התנהלותם משך השנים מאז מתן פסק הדין ונסיבות עריכת הסכם 2015 מצאתי את גרסת התובע עדיפה. עדותו הייתה רצופה קוהרנטית ואמינה וזאת בין היתר על יסוד ההתרשמות הישירה ממנה. כמו כן, ועל אף שתחילה הכחישה הנתבעת את כל גרסת התובע בסופו של דבר אישרה חלקים מהותיים ממנה ובכך חיזקה אותה חיזוק משמעותי.

לעומתו, עדות הנתבעת הותירה עלי רושם שלילי. עדותה הייתה לא עקבית, מתחמקת ומשתנה ועלו בה תהיות וסתירות מהותיות. שינוי גרסתה במהלך חקירתה אינו מלמד אחרת ופוגם באמינותה. מההתרשמות הישירה והבלתי אמצעית של בית המשפט מעדותה מדובר בעדות שכל תכליתה לייצר גרסה שתמנע את אפשרות פירוק השיתוף בבית. דרך הילוכה של הנתבעת ואופן מתן התשובות שיוו חוסר מהימנות והעדר קוהרנטיות ועדותה גם לקתה בחוסר היגיון. אין המדובר בהכרח לתוכן עדותה של הנתבעת שלוותה באי בהירות, בהעדר קוהרנטיות ובחוסר היגיון, כי אם לדרך המתחמקת במתן תשובות לשאלות שהמענה עליהן לא שירת את האינטרסים שלה ובעיקר לאופן התנהלותה בזמן אמת.

התרשמתי מעדותה של הנתבעת שמטרתה למנוע את האפשרות שתוכר זכותו של התובע לפרק את השיתוף בבית קלקלה אצלה את השורה, את שורת הדיוק וההקפדה באמירת האמת. כך שללה כל סיכום והסכמה עם התובע למגוריו בבית מאז הסכם הגירושין, מגורים שנמשכו שנים ארוכות, ואף לא בקשר לשנות המגורים שעד לעריכת הסכם 2015, ובסופו של דבר הודתה שגם מגורי התובע ביחידה הנפרדת מכוחו של הסכם 2015 נעשתה בהסכמה. כך העידה הנתבעת שלא קראה את הסכם 2015 לעומק, ולא הבינה את הוראותיו, אף לא לאחר שובה מארה"ב ובשנים שלאחר מכן מתוך ניסיון להרחיק את עצמה מהסכם 2015 הגם שהעידה שהייתה לו תכלית ומטרה והגם שהוא בוצע והיא מעולם לא ביקשה לבטלו.

35. העולה מהאמור הוא שהתובע שב להתגורר בבית ממועד סמוך לסידור הגט בהסכמת הצדדים. לאחר שהחלו ביניהם מריבות קשות בעקבות קשר זוגי שהחל לנהל התובע הסכימו הצדדים להפרדת המגורים שתי יחידות נפרדות וחתמו על הסכם 2015 שכותרתו: "הסכם החדש ב- 9/9/2015 (ומאז שאלמוני עבר לגור ביחידה למעלה)". הסכם זה נערך ונחתם כאשר הצדדים כבר לא נשואים ולא מנהלים קשר זוגי, אלא חיים כשותפים תחת קורת גג אחת תוך הפרדה רכושית ועל מנת להביא לרגיעה ביחסיהם המתוחים ולמנוע חיכוכים ומריבות.

36. מה תוקפו של הסכם 2015 היא השאלה העומדת להכרעה. לטענת התובע הסכם 2015 תקף הגם שלא אושר כהסכם ממון על ידי ערכאה שיפוטית. לטענת הנתבעת הסכם 2015 נעדר תוקף משלא אושר בערכאה שיפוטית כנדרש בדן וכנדרש בהוראת הסכם הגירושין, ולא ניתן לאשרו בהעדר הסכמתה לכך. כן טוענת הנתבעת לבטלות הסכם 2015 בגין פגמים שנפלו בכריתתו.

37. דומני שהסכם 2015 הוא הסכם שאינו דורש את אישורו בערכאה שיפוטית כתנאי לתוקפו. לא כל הסדר בין בני־זוג לגבי פריט זה או אחר של רכושם מקבל מעמד של הסכם ממון המצריך אישור בית־המשפט. [בע"א 169/83 שי נ' שי פ"ד לט \(3\) 776 דן](#) בית המשפט העליון בשאלת המבחן שלפיו קובעים אם הסכם שנכרת בין בני זוג הוא "הסכם ממון" או הסכם רגיל המשקף עסקה אחרת בין בני הזוג במהלך חיי הנישואין על פי הדין הכללי. נקבע שהמבחן אם מדובר בהסכם ממון אם לאו טמון במטרתו. אם זו צופה פני איזון משאבים בענייני ממון לעת מוות או גירושין הרי שמדובר בהסכם ממון, יהיו ממדיו רחבים או צרים. "לעומת זאת, אם זו נוגעת ליחסים שוטפים או לעיסקה רגילה בין בני-אדם - לאו דווקא בנושא של דיני משפחה, אלא למשל דיני חוזים או קניין, ללא קשר נראה לעין עם איזון משאבים בעת גירושין או מוות - לפנינו הסכם רגיל, שדינים אלה (לפי הנושא) חלים עליו" (סעיף 4 לחוות הדעת של השופטת בן פורת בעמ' 782; ראו גם [בג"צ 10605/02 גמליאל נ' בית הדין הרבני הגדול](#), פ"ד נח(2) 529). הנה כי כן, הסכם שאינו כללי (מתייחס לנכסים ספציפיים מתוך כלל הנכסים של הצדדים) ומטרתו אינה צופה פני פקיעת

נישואין אינו הסכם ממון ויכול להיחשב ל"הסכם אחר" ובלבד שנעשה בכתב [ראו גם [בע"מ 7468/11 פלוני נ' אלמונית](#) (פורסם בנבו, 12.7.3)].

38. הסכם 2015 מושא המחלוקת בענייננו לא נועד להסדיר את שאלת איזון המשאבים במקרה של גירושין או מוות. הסכם 2015 נועד לתת תשובה לסוגיה נקודתית שעלתה בין הצדדים לאחר הגט, ולאחר תשע שנים של מגורים משותפים תחת קורת גג אחת, להפרדת המגורים ביחידות נפרדות או בפירוק שיתוף. כן יש לזכור שבין הצדדים כבר נחתם הסכם ממון שאושר וקיבל תוקף של פסק דין טרם התגרשו זמ"ז. כבר נפסק ש"הסכם שעורכים בני זוג שכבר התגרשו זו מזה אינו הסכם ממון והוא אינו מחוייב באישור שיפוטי כפי שהסכם ממון בין בני זוג נשואים תלוי בו. הסכם רכושי בין בני זוג שהתגרשו יכול (אך אינו חייב) להיות מאושר בבית המשפט לענייני משפחה מכוח הוראת סעיף 3(ג) [לחוק בית המשפט לענייני משפחה](#), התשנ"ה – 1995, שכן הם התגרשו ופסקו להיות בני זוג (ראה ספרו של גריידי לעיל בעמ' 30) [\[תה"ס \(נצ'\) 19080-01-12 י.ר. נ' מ.ר. \(פורסם בנבו, 12.3.4\)\]](#).

אין לראות אפוא בהסכם 2015 משום הסכם ממון הטעון אישור של בית המשפט לצורך קבלת תוקף.

39. משהמסקנה היא שהסכם 2015 לא נדרש לאישור כתנאי לתוקפו יש להידרש ליתר טענות הנתבעת להעדר תוקפו של ההסכם מפאת פגמים ברצון. הנתבעת אינה מכחישה את חתימתה על ההסכם (סעיף 39 לכתב ההגנה), אך טוענת שלא קראה אותו "ולא ידעה על מה חותמת, לא עשתה שימוש בהסכם, הוא לא קויים, היא לא ערכה את ההסכם, יסודו בטעות, הטעיה, חוסר תום לב, כפיה" (סעיף 23 לכתב ההגנה).

עוד טענה הנתבעת שההסכם נחתם על ידיה תחת לחץ מספר שעות לפני שיצאה את הארץ (סעיף 39 לכתב ההגנה). נטל ההוכחה מוטל על הנתבעת, הטוענת כי חרף החזות החיצונית של ההסכם החתום, הוא בטל מפאת פגם בכריתתו או עילה אחרת לפסילתו.

40. בסיכומים טענה לראשונה שהסכם 2015 לא הוגש במקור וכי לא ידוע מי הוסיף את הסעיפים בכתב יד, ומתי. די בכך שהטענה נטענה לראשונה בסיכומים כדי לדחותה [רע"א 496/89 סאלם סלאמה אל-קאלאב נ' אוניברסיטת בן גוריון בנגב פ"ד מה(4) 343]. על כך יש להוסיף שהנתבעת לא כפרה לאורך ההליך בקיומו של ההסכם או בתוכן ההסכם שצורף ולא טענה שהוא אינו זהה למקור, וכן לא העלתה כל תהיה באשר לתוספות בכתב יד.

41. תנאי הכרחי לכריתת הסכם ובלעדיו אין הוא הסכמת הצדדים אשר נבחנת על ידי קיומה האובייקטיבי של גמירת דעתם להתקשר בחוזה: [סעיפים 2 ו-5 לחוק החוזים](#) [חלק כללי] תשל"ג-1973 (להלן: "חוק החוזים"). גמירת הדעת נבחנת על פי מבחן אובייקטיבי, קרי על פי אמות מידה חיצוניות. נסיבות העניין, התנהגות הצדדים, דברים שאמרו לפני כריתת החוזה ולאחריה, ותוכן החוזה עצמו הם הנתונים שעל פיהם יקבע בית המשפט את קיומה

או העדרה של גמירת דעת [ע"א 158/77 רבינאי נ' שקד, פ"ד לג(2) 281, 287; ע"א 1049/94 דור אנרגיה נ' חמדן, פ"ד נ(5) 820, 833-831].

42. לא עלה בידי הנתבעת להוכיח שהנסיבות האובייקטיביות והתנהגותה החיצונית בעת חתימת ההסכם העידו על אי גמירת דעת מצדה. ההפך הוא הנכון: כעולה מההסכם הוא נוסח על ידי הצדדים והוא נחתם בנוכחות עו"ד ובני משפחה; על גבי ההסכם נערכו תיקונים בכתב יד. הנתבעת כפרה בטענה שהייתה שותפה לעריכת ההסכם וטענה שבתם המשותפת ערכה אותו: "ס' באה עם ההסכם" (עמ' 67 שורה 20 לפרוטוקול). הנתבעת גם טענה שהבת ס' כנראה דאגה לכלול בו את הסעיפים המטיבים עמה (למשל עמ' 60 שורה 19; עמ' 64 שורות 22-25 לפרוטוקול). כך למשל סעיף 4 להסכם הקובע שהתובע ימשיך ויישא בכל תשלומי הוצאות אחזקת הבית (ולא רק בהוצאות הדירה בה הוא גר) וסעיף 6 הקובע שבמקרה של מכירת הבית יפרע התובע סך של 200,000 ₪ מתוך הלוואת המשכנתא שנטלה הנתבעת.

43. עצם החתימה על מסמך יוצרת חזקת הסכמה למסמך החתום; מי שחותם על חוזה חזקה עליו כי הסכים לו. חזקת ההסכמה מקפלת בחובה חזקת ידיעה, שהרי אי אפשר להסכים אלא למה שידוע. בהיעדר הוכחה פוזיטיבית כי החותם לא הבין את משמעות מעשיו, חתימתו של בגיר כשיר מחייבת אותו ויש בה כדי להעיד חיצונית-אובייקטיבית על גמירת דעתו [ראו: ע"א 571/79 דירות מקסים בע"מ נ' גרבי, פ"ד לז(1) 589 (1983)]. הנתבעת טענה ולא הוכיחה שהיא לא הבינה את משמעות מעשיה וחזקה עליה שידעה על מה היא חותמת.

חזקה על החותם שהתכוון לחתום על המסמך שעליו חתם למעשה, ובחתימתו הריהו מאמץ את המסמך לעצמו. משמעות חזקה זו היא שלפיה החותם מוחזק כמי שהבין על מה הוא חתם, ועל כן, אין הוא יכול להיבנות מהטענה שלפיה הוא חתם על ההסכם מבלי שקרא את תוכנו [ע"א 1548/96 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' לופן, פ"ד נד(2) 559 (2000); ע"א 1513/99 צטיאשוילי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"ד נד(3) 591 (2000)]. ודוק. כאשר חותם אדם על מסמך משפטי על פי עצת אחר, שהוא סומך עליו, חזקה על החותם שהתכוון לחתום על המסמך שעליו חתם למעשה, ובחתימתו הריהו מאמץ את המסמך לעצמו. בעניין זה כוונתו הפנימית של החותם אינה מעלה ואינה מורידה. אם הוטעה או טעה לגבי המסמך, בידו לתבוע את מי שהטעה אותו, וכל עוד לא יצא המסמך מידי הצד השני לחוזה, ביכולתו אף לבטל את החוזה בגין הטעיה. הטענה כי החתימה על החוזה נבעה מטעות לגבי מהות החוזה, מנותבת במשפטנו לדיני הטעות וההטעיה (סעיפים 14 ו-15 לחוק החוזים).

44. הנה כי כן, בהיעדר הוכחה מקימה החתימה על ההסכם חזקת הסכמה, והדיון מועתק משאלת קיומו של חוזה לפגמים ברצון החותם. צד שטעה או הוטעה לגבי תוכן החוזה, משמעות חתימתו, מהות החוזה או תוצאותיו המשפטיות "רשאי לבטל את החוזה"

כאמור [בסעיפים 14\(א\)](#) (טעות) ו- [15](#) (הטעיה) [לחוק החוזים](#). הביטול טעון בהודעת ביטול ([סעיף 20 לחוק החוזים](#)), ואין ביטול בלא הודעה. שהרי, גם חוזה שנפל בו פגם אינו מתבטל מאליו [ע"ר 92/89 [עובדיה נ' סיבהי](#), פ"ד מה(5) 113, 119], אלא נדרשת פעולה של הנפגע לשם ביטול החוזה, וכל עוד אין הנפגע מביע כוונה ורצון לבטלו החוזה נשאר על מכונו ועומד בתוקפו [ע"א [294/92 דרוק נ' אליסיאן](#), פ"ד מז(1) 540, 549]. קרי, כל עוד אין המתקשר מפעיל את זכות הביטול נשאר החוזה, על אף היותו פגום לכאורה, שריר וקיים כחוזה תקף ומחייב לכל דבר ועניין. ברירת הביטול אינה עומדת לנצח. [סעיף 20 לחוק החוזים](#) קובע כי הודעת הביטול צריכה להינתן בתוך זמן סביר לאחר שנודע למתקשר עילת הביטול. בענייננו, מאז כריתת ההסכם ביום 9.9.15 לא פעלה הנתבעת לביטולו באופן כלשהו. גם אם נראה בטענות ההגנה הכופרות בתוקפו של ההסכם משום פעולה לביטולו, הרי שהודעת ביטול מאוחר, מעבר לזמן הסביר, אין לה תוקף והחוזה עומד בתוקפו חרף הפגם בכריתתו. "איחור מתמשך בנקיטת פעולה יזומה לביטול החוזה נוכח ידיעת הפגם שנפל בו מוליך להשערה של רצון המתקשר להמשיך ולהיות קשור בחוזה". [גבריאלה שלו, דיני חוזים – החלק הכללי, תשס"ה-2005, 365]. די אפוא בכך שהנתבעת הטוענת שהיא רשאית לבטל את החוזה לא פעלה לביטולו בתוך זמן סביר כדי לדחות את טענותיה לבטלותו.

45. לא עלה בידי הנתבעת גם להוכיח את יסוד הטעות המהווה מרכיב חיוני הן של עילת הביטול על פי [סעיף 14 לחוק החוזים](#) והן של עילת הביטול על פי [סעיף 15 לחוק](#), ובהעדרה לא ניתן לבטל את החוזה מחמת טעות או הטעיה.

הנתבעת, הטוענת לקיומה של טעות אשר תוצאתה אי התאמה בין "ההסכם האמיתי" לבין ביטויו הכתוב נדרשת להוכיח שני יסודות: האחד - הסכמתם האמתית של הצדדים, השני – שוני בין הסכמה זו ובין הביטוי שקיבלה בכתב. הנתבעת כשלה בהוכחת יסודות אלו. בכתב הגנתה הנתבעת כלל לא פירטה מה הטעות הנטענת. מה הייתה ההסכמה האמתית בין הצדדים ומה הפער בינה לבין ביטויה הכתוב, ובתצהירה זנחה את טענת הטעות וההטעיה כטעם לביטול ההסכם. בסיכומים הסבירה (לראשונה) שהטעות היא בכך שסברה שהסכם הגירושין מגן עליה (סעיף 67). גם בהסבר זה אין די ולא ברור ממנו מה הטעות הנטענת ומה הפער הנטען בין "ההסכם האמיתי" לבין ביטויו הכתוב. ודוק. כותרת הסכם 2015 הוא "ההסכם החדש", ההסכם קובע הוראות שונות מאלו המצויות בהסכם הגירושין והוא מאפשר את פירוק השיתוף בבית. מה המשמעות אפוא של הטענה שהנתבעת סברה שהסכם הגירושין מגן עליה? מהי הטעות הנטענת? לנתבעת הפירושים. ודוק. הדברים אמורים במיוחד כאשר הסכם 2015 [בוצע](#) באופן שהבית פוצל לשתי דירות נפרדות. כמו כן, אכן כטענת התובע העובדה שהנתבעת טענה להעדר הסכמה (כלשהי) עומדת בעוכריה להוכיח קיומה של טעות כאשר לשם כך עליה להוכיח שהייתה הסכמה אך היא שונה מביטויה הכתוב.

46. הנתבעת טענה שתכלית ההסכם היא שלאחרית ימים יוותר הבית לחמשת ילדיהם המשותפים (סעיפים 69 ו-73 לכתב ההגנה). הסכמה זו מצאה ביטוי כתוב בהסכם 2015

בסעיף 3 הקובע: "הבית ישאר ל- 5 ילדיהם". הרצון לשמור על הבית עולה גם מסעיף 7 להסכם הקובע: "הצדדים הגיעו להסכמה מתוך הבנה ורצון טוב מתוך רצון לשמור על הנכס". בחקירתה הבהירה שזו הייתה ההבנה של הצדדים "והיו הרבה מעורבים" (עמ' 50 שורות 9-11 לפרוטוקול). טענה זו לתכלית מוסכמת גם היא עומדת בסתירה לטענות התובעת להעדר הסכמה כלשהי ושההסכם נחתם על כורחה מבלי שהבינה את הוראותיו. כשהתבקשה הנתבעת בחקירתה ליישב את הדברים השיבה "אנחנו ביטלנו את הסכם 2015, אנחנו פעלנו על פי הסכם 2006" (עמ' 49 שורות 16-18 לפרוטוקול) והבהירה שבית הדין הרבני ביטל (שם, שורות 22-23).

47. לטענתה "ההסכם נחתם בנסיבות בהן הוצג לה מצג שווא על ידי התובע, לפיו אם תחתום על ההסכם היא תוכל לשמור על הבית וכדי שבת הזוג של התובע לא תשתלט עליו ותטען לחזקה ובעלות בו, חתמה על ההסכם" (סעיף 38 לכתב ההגנה). אכן הוראת סעיף 3 להסכם קובעת גם התחייבות של הצדדים לערוך הסכם ממון עם בן זוגם כדי להגן על זכויותיהם בבית (והתובע אישר שאכן בת זוגו חתמה על הסכם ממון, וגם בכך הייתה מעורבת הבת ס', ואותה גרסה גם העלה בתגובתו הנזכרת לעיל מיום 25.9.16). ברם, לא ברור הכיצד הסכם שנערך בין התובע לבין בת זוגו מגן על זכויות הנתבעת כטענתה.

לא ברור גם הכיצד סברה הנתבעת שהחתימה על הוראות אלו – הקובעות הפרדת הבית לשתי דירות וכן פירוק שיתוף במקרה שבו המגורים יופרעו (סעיפים 2 ו-5 להסכם) – מגנה על זכויותיה מפני בת זוגו של התובע. כמו כן טענה זו להבנה של הוראות ההסכם עומדת בסתירה לטענתה שלא קראה את ההסכם ולא הבינה אותו ומבחינתה הוא אינו תקף.

48. לא עלה בידי הנתבעת גם להוכיח שההסכם נחתם תחת כפייה ולחץ. לטענתה חתמה על ההסכם מספר שעות בטרם המריאה לארה"ב (סעיף 39 לכתב ההגנה). בסיכומיה לא חזרה הנתבעת על טענה זו ולפיכך יש לראותה כמי שמוותרת על הטענה [על משמעות זניחת טענה בסיכומים ראה: [ע"א 401/06 מרום נ' מרום](#), פ"ד כא(1) 673; [ע"א 447/92 הנרי רול נ' אינטרקונטיננטל קרדיט קורפריישן](#), פ"ד מט(2) 102]. על כך יש להוסיף שהטענה כלל לא הוכחה על ידי הנתבעת. העובדה שההסכם נחתם ערב יציאתה מהארץ אינה מלמדת כשלעצמה על כפייה. גם אם אניח לטובתה שאכן העדיפה לחתום על ההסכם לאחר שובה כפי שטענה הרי שאין בכך די כדי להוכיח את יסודות עילת הכפייה הקבועים בהוראת [סעיף 17 לחוק החוזים](#) וביטול ההסכם לאורה. ודוק. לא נטען וממילא לא הוכח שהופעל על הנתבעת חלילה כח או איום כדי לאלצה להתקשר בהסכם.

49. על גבי ההסכם הוסיפה עו"ד ח' בחתימתה "החווה שנוסח על ידי הצדדים נחתם בנוכחותי. הריני לאשר כי הצדדים חתמו על ההסכם...". התובע טען שההסכם נערך על יסוד הסכמת הצדדים על ידי עו"ד שהובאה על ידי הנתבעת (סעיף 28 לכתב התביעה). הנתבעת טענה שעו"ד הגיעה מטעמו של התובע, על דעתו ובהמלצת הבת ס'" (סעיף 37 לכתב ההגנה).

50. בחקירתה העידה הנתבעת שההסכם נערך על ידי הבת ס' ועו"ד ח' (עמ' 114 שורות 13-14 לפרוטוקול).

מחקירות הצדדים עלה שעו"ד ח' היא קרובת משפחתה של בתם ס' (מצד בעלה) וכי ס' נטלה חלק משמעותי בעריכת ההסכם. החל מהעלאת הרעיון להפריד את המגורים ליחידות נפרדות, דרך תכנון וביצוע הבניה וכלה בעריכת הסכם שיגבש את הסכמות הצדדים.

50. הנתבעת הטוענת לבטלות ההסכם בהעדר גמירת דעת ופגמים ברצון לא הזמינה לעדות את הבת ס' אשר ללא ספק הייתה יכולה לשפוך אור על הסכמות הצדדים, נסיבות עריכת ההסכם וחתימתו. הדברים אמורים במיוחד עת חזרה הנתבעת וטענה "כל הילדים תומכים בי ורוצים בטובתי" (סעיף 41 לתצהיר) באופן המלמד שלא הייתה לה כל מניעה לעשות כן. הנתבעת אף אישרה בחקירתה ששני הצדדים סומכים על הבת ס'.

עו"ד ח' הוסיפה כאמור על גבי ההסכם "החווה שנוסח על ידי הצדדים נחתם בנוכחותי". הנתבעת גם לא ביקשה לזמן את עו"ד ח' לעדות על מנת להוכיח את גרסתה שההסכם נחתם על ידיה בהעדר גמירת דעת, מתוך לחץ או במחאה.

כידוע, "אי-הבאתו של עד רלוואנטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו ומחשיפתו לחקירה שכנגד" [ע"א 465/88 [הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה](#), פ"ד מה(4) 651, 658 - השופט גולדברג (1991); ראו גם ע"א 8382/06 [בוטח נ' כהן](#) (26.8.12) פסקה 28; בע"מ 2468/11 [פלוני נ' פלונית](#) (26.5.11) פסקה 7]. נקבע גם בפסיקה כי אי הבאת עד שהיה עשוי לשפוך אור על עניין שבמחלוקת מחזקת את משקלה ומהימנותה של גרסת היריב [ע"א 498/81 [זמיר נ' שא"ז חברה לשירותים](#), תק-על 85 (3) 210; ע"א 2275/90 [לימה חברה ישראלית לתעשיות בע"מ נ' פרץ רוזנברג ואח'](#), פ"ד מז(2), 605].

51. בסיכומים העלתה הנתבעת לראשונה טענות לבטלות ההסכם (VOID) ומבלי להסביר את המקור הנורמטיבי לכך בדין. כן טענה הנתבעת לראשונה שההסכם חסר הגדרה של הפרה (סעיף 67); שילדיהם המשותפים לא צורפו להליך הגם שהם צד נדרש (סעיף 70), שאמנם יש חתימה אבל "לא התקיים חוזה" (סעיף 78); לטעות משותפת בעשיית ההסכם (סעיף 79); לחסר בתנאים בהסכם (סעיף 80) וכי אכיפתו אינה ברת ביצוע (סעיף 81). כנזכר לעיל, על פי ההלכה הפסוקה די בכך שהטענות נטענו לראשונה בסיכומים כדי לדחותן משהן בבחינת הרחבת חזית אסורה. יש לזכור שגדר המחלוקת נקבע על יסוד הנטען בכתב התביעה ובכתב ההגנה ועל יסוד כך מכלכלים הצדדים את טיעונים.

יתרה מכך. אינני סבורה שבמסגרת פסק הדין על בית המשפט לפרט בכתב התייחסותו אחת לאחת "לכל תג ותג מטענותיהם של בעלי הדין" בסיכומים [ע"א 84/80 קאסס נ' קאסס, פ"ד לז(3) 60, 70 (1983)], ובית המשפט לא מצא "בטיעוניהם האחרים של הצדדים או בשיקולים אחרים, כדי לשנות את תוצאות הדיון לגופו של עניין" [ת"א (ת"א) 27053-11-13 [גיא & דורון לוי הנדסה בנייה והשקעות בע"מ נ' Nassar Stone Investment & General Contracting Ltd](#) (פורסם בנבו, 22.12.20)].

52. ניתן לסכם ולהדגיש: עפ"י שורת הדין הסכם 2015 אינו דורש את אישורו כתנאי לתוקפו. הנטל מונח על כתפי הנתבעת להוכיח שעל אף החזות החיצונית של ההסכם החתום על ידיה הוא בטל מפאת פגם בכריתתו או עילה אחרת לפסילתו. נטל זה לא עלה בידיה להרים ולא הוכחה כל עילה לבטלו.
53. כעת נשאלת השאלה האם הוראת סעיף 24 להסכם הגירושין הקובעת ששינויו יהיה בכתב ויאושר על ידי בית הדין פוגמת בתוקפו של הסכם 2015? ובמילים אחרות, האם סעיף 24 להסכם הגירושין מאיין את תוקפו של 2015 מאחר ולא אושר.
54. קשה לקבל את טענת הנתבעת לפיה הוראת סעיף 24 להסכם הגירושין מאיינות את תוקפו של הסכם 2015 משלא אושר על ידי בית הדין. לאחר הגירושין שבו הצדדים לחיות תחת קורת גג אחת ולמעשה שינו בהתנהגות את הסכם הגירושין למצער בכל הנוגע לשימוש בבית ופירוק השיתוף בו. כמו בית הדין הרבני הגדול אף אני סברה שהתנהגות הצדדים אכן משקפת את כוונתם לסטות מהוראות החוזה המקורי שנכרת ביניהם. מסקנה זו עולה מיישום המבחנים שגובשו בפסיקת בית המשפט העליון בבחינת השאלה האם להעניק תוקף חוזי להתנהגות הצדדים המשנה את ההסכם המקורי [פרופ' שחר ליפשיץ ואלעד פינקלשטיין, **חוזה ויחסים – המקרה של שינוי חובה בהתנהגות**, עמ' 558].
55. לא הונחו די ראיות כדי להכריע במחלוקת בין הצדדים מי יזם את הסטייה מהסכם הגירושין והחזרה לחיים תחת קורת גג אחת (אם התובע, אם הנתבעת או אם ילדי הצדדים). ברם, השתכנעתי שהסטייה מההסכם, בין אם הייתה ביוזמת התובע ובין אם הייתה ביוזמת הנתבעת, הייתה בהסכמה ונבעה מנסיבות עובדתיות אובייקטיביות, שמנעו את קיום החוזה במתכונתו הפורמלית. הצדדים היו מודעים היטב לסטייתם בהתנהגות מן הקבוע בסכם הגירושין. אין המדובר בהתנהגות אקראית או זמנית, אלא בדפוס התנהגות עקבי ומתמשך שנמשך 12 שנים לו היו שותפים שני הצדדים, המבסס את המסקנה שהצדדים התכוונו שלא לקיים את הסכם הגירושין בכל הנוגע לשימוש הייחודי של הנתבעת בבית ונשיאת הנתבעת לבדה בעול גידול הקטינים ופרנסתם. אין המדובר בשינויים של מה בכך, אלא בשינויים מהותיים בוטים בעלי משמעות נכבדה. מדובר בשינוי מוסכם של הסכם הגירושין שנעשה בדרך של התנהגות משך 12 שנים. השינוי כה מהותי עד כי הצדדים לא הסתפקו בהתנהגותם אלא פעלו להעלות את השינוי עלי כתב בהסכם שנת 2015 (כעבור 9 שנים מאז ההסכם המקורי) שגם לאחריו המשיכו לעשות שימוש משותף בבית בהסכמה. לא ניתן לומר שהתנהגות הצדדים משך השנים בסטייה מהסכם הגירושין הטיבה דווקא עם התובע, אלא היא הייתה גם לטובת הנתבעת והדבר בא לידי ביטוי למשל בכך שהתובע סייע בטיפול בילדים, נשא לבדו (או לכל הפחות השתף) בתשלומי הוצאות הבית והכלכלה. בהקשר זה יוער שסעיף 4 להסכם לפיו

ימשך התובע לשאת בכל הוצאות הבית ובתמיכה בילדים מחזק את גרסתו כי כך גם עשה קודם להסכם 2015. כן כולל ההסכם הסכמה נוספת המטיבה עם הנתבעת בהתחייבות התובע לפרוע 200,000 ₪ מחובותיה באם יפורק השיתוף בבית (סעיף 6 להסכם).

56. הסכם 2015 שיקף אפוא את התנהגות הצדדים משך השנים שלאחר פסק הדין ואת השינוי בהסכמותיהם ביחס להסכם הגירושין. הסכם 2015 מביא בחשבון תרחישים שיכולים להתרחש בעתיד ובכך איתות בדבר כוונת הצדדים שהסכם זה הוא שיסדיר את יחסייהם המשפטיים.

ההסכם צופה אפשרות של חיים בשלום והמשך מגורים ביחידות הנפרדות לאריכות ימים לאחריהם יועברו הזכויות לילדי הצדדים. כן צופה ההסכם אפשרות של בחירה לעזוב את המגורים תחת קורת גג אחת והשכרת היחידה אותה עזב מי מהצדדים. כן צופה ההסכם אפשרות של הפרת ההסכם ופירוק השיתוף בבית בדרך של מכירתו. הסכם זה לא דורש את אישורו כתנאי לתוקפו ואינו כולל כל הסתייגות אחרת לתוקפו המחייב.

57. הלכה היא שייטכנו נסיבות בהן התנהגות הצדדים מלמדת באופן משתמע על זניחת הסכם ופיקעתו, ללא צורך בהודעת ביטול. ראו: [בע"מ 2943/18 פלונית נ' אלמוני](#) (פורסם בנבו, 6.12.18) והאסמכתאות שם. בפסק דין זה נקבע שהסכם ממון שנחתם בין צדדים "בטל ועבר מן העולם לאחר שלא קיים משך תקופה מאוד ארוכה ונזנח הלכה על ידי שני הצדדים. מסקנה זו מקבלת משנה-תוקף כאשר אין מדובר בשני צדדים מזדמנים להסכם אלא בבני זוג שחיו יחדיו לאורך כל התקופה, ואלמלא זנחו את ההסכם בכל הנוגע לדירה, חזקה עליהם שהיו פועלים למימוש" (סעיף 14 לחוות דעתו של כבוד השופט מזוז).

58. אני דוחה את טענת הנתבעת לפיה היא סברה שהסכם 2015 אינו מחייב משלא אושר. השתכנעתי ששני הצדדים סברו שגם ללא אישור ההסכם ראוי ונכון להתקיים לפי הוראותיו. ההסכם שיקף פעולות שכבר בוצעו על ידיהם קודם לעריכתו – חלוקת המגורים בשתי יחידות נפרדות. בהסתמך על הסכמות הצדדים התובע אף מימן את הפרדת הבית לשתי דירות.

הנתבעת כפרה בטענות התובע לפיהן הוא נשא בהוצאות הבית וכן נשא בעלות הפרדת הבית לשתי יחידות אך ניכר שגרסתה מתבססת כל כולה על כך שהתובע לא צירף ראיות להוכחת הסכומים שלדבריו הוצאו על ידו. לצורך הפרדת הבית לשתי יחידות נדרש ביטול של המדרגות הפנימיות בבית והקמת מדרגות חיצוניות ושיפוץ הקומה העליונה ליחידת מגורים. התובע העיד שהוא נטל הלוואה בסך של 100,000 ₪ למימון עלויות השיפוץ והבנייה והוא פורע אותה לבדו (עמ' 23 שורות 26-18 לפרוטוקול) כן העיד שהבת ס' היא שקישרה בינו לבין הקבלן שביצע את העבודה ואצלו היא עובדת, והיא שמחזיקה בראיות (עמ' 25 שורות 21-19; עמ' 26 שורה 11 לפרוטוקול). בחקירתה אישרה הנתבעת שהיא לא הוציאה כספים לצורך כך (עמ' 68 שורות 23-12 לפרוטוקול). ומכאן שיש לקבל את גרסת

התובע שהוא נשא באופן בלעדי בעלות ההפרדה (אשר לשיטת הנתבעת בוצעה בתקופה שבה לא שהתה בארץ) וגרסתו אף מוצאת חיזוק בתגובתו שנוכרה לעיל מיום 25.9.16.

59. הצדדים הסתמכו על הסכם 2015 וביצעו את הוראותיו משך למעלה משלוש שנים לאחר כריתתו ועד שביקשה הנתבעת לפנות את התובע מהבית. במאזן השיקולים הכולל סבורתני שהעלאת הטענה בדבר חוסר תוקפו של ההסכם על ידי הנתבעת יוצרת תחושה קשה של חוסר תום לב. ההתרשמות הישירה של בית המשפט מהנתבעת היא שאין המדובר בצד תמים אשר סבר שהוראות ההסכם משוללות תוקף או טרם נכנסו לתוקף. מעשיה של הנתבעת לפינוי התובע מהבית בביצוע הסכם הגירושין תוך התעלמות מהסכם 2015 וטענה שהוא אינו תקף עולים כדי חוסר תום לב, ברמה גבוהה ביותר. בנסיבות אלה אין זה נכון ואין זה מוצדק להעמיד את הצדדים בהסכמותיהם המחייבות באישור ההסכם בהתאם להסכם הגירושין. בנסיבות הייחודיות של המקרה דנן, סבורתני שהצדדים זנחו את הסכמותיהם בנוגע לשימוש הייחודי של התובעת בבית ושליטת זכותו הקניינית של התובע לעתור לפירוק השיתוף בו, ונזנח גם החיוב בהוראת סעיף 24 שבו המחייבת את תיקונו בהסכם שיאושר כדין.

60. הוראת סעיף 5 להסכם 2015 קובעת שאם מי והצדדים יפר את ההסכם יימכר הבית. פינוי התובע מהבית ומניעת האפשרות שלו לגור בו כפי שנקבע בהוראת סעיף 1 להסכם מהווה הפרה של הסכם 2015 המאפשרת את פירוק השיתוף בו בדרך של מכירה.

61. עוד יש לזכור שזכות התובע לפירוק השיתוף בבית היא זכות על, זכות יסוד, המוגנת על ידי [חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#) הקובע כי "אין פוגעים בקניינו של אדם". משעומדת זכות יסוד מול זכויות הנובעות מחוזה, ככל הניתן יש ליתן לסעיפי החוזה פרשנות המגנה על זכות הקניין כזכות יסוד, וזאת על פני פרשנות העומדת מנגד לה (ראו בהקשר זה טענות התובע בסעיף 55 לכתב התביעה).

62. בהליכה בתלם של ההגנה על זכות הקניין, המוגנת על ידי חוק יסוד, קבע המחוקק שהזכות לפירוק שיתוף בנכס, אשר אף היא זכות קניינית, קיימת לשותף בכל עת. עוד קבע המחוקק [בסעיף 37\(ב\) לחוק המקרקעין התשכ"ט-1969](#), שעל אף שנקבע תנאי בין שותפים לפיו ימנע שותף מלדרוש פירוק שיתוף בנכס רשאי בית המשפט כעבור שלוש שנים להורות על פירוק השיתוף אם נראה לו הדבר מוצדק בנסיבות העניין. אכן, בני זוג רשאים לקבוע תנאים בהסכם ממון לפיהם יפורק השיתוף בנכס ואולם יעוכב לתקופה אף ארוכה (זאת למשל על מנת להבטיח מדור לילדי בני הזוג הקטינים) או לביטול אפשרות פירוק השיתוף בחיי הצדדים (כמו בעניינו). ברם, בהתאם להוראות [סעיף 37\(ב\) לחוק המקרקעין](#) לבית המשפט הסמכות להורות על פירוק שיתוף בנכס לאחר תקופה של שלוש שנים, על אף שהשותפים הסכימו שאחד השותפים ימנע מלדרוש פירוק השיתוף בנכס, זאת אם ראה בית המשפט שהדבר מוצדק בנסיבות העניין.

63. בענייננו, מוצדק להורות על פירוק השיתוף בבית על אף הסכמת הצדדים בהסכם הגירושין משום שאין הצדקה עוד לעכב את פירוק השיתוף בו. הצדדים שינו בהתנהגותם את הסכם הגירושין בכל הנוגע לזכות הייחודית של הנתבעת להשתמש בבית ולדרוש את פירוק השיתוף.

הצדדים שינו בכתב את הסכם הגירושין והסכימו שלכל אחד מהצדדים שמורה הזכות לדרוש את פירוק השיתוף בבית במקרה של הפרת ההסכם. בשלב מסוים סברה אף הנתבעת בעצמה שהגיעה העת לפרק את השיתוף בו. ביום 24.12.15 הנתבעת הודיעה לתובע שהיא מעוניינת למכור את הבית משום שאינה עומדת עוד בתשלומי המשכנתא (נספח ו' לכתב התביעה). הנתבעת לא כפרה בכך אלא טענה שלא היה "קיבול" מצד התובע (סעיף 83 לתצהירה). ראו גם דברי הנתבעת בדיון מיום 10.2.16 במסגרת ה"ט XXX: "אני מבקשת שירחיקו את בת זוגתו מהבית עד מכירת הדירה". בעת עריכת הסכם 2015 כבר מלאו לכל ילדי הצדדים 18 שנים (עמ' 74 שורות 21-16 לפרוטוקול). כמו כן, עברה תקופה של שלוש שנים מיום הסכם הגירושין (ואף מאז הסכם 2015 או ממועד בקשת הנתבעת לבצע את פסק הדין בדרך של פינוי התובע מהבית) ומשכך נכנסה לתחולה הסמכות הנתונה בהוראת [סעיף 37\(ב\) לחוק המקרקעין](#).

64. מסקנתי היא אפוא שהסכם 2015 הוא הסכם תקף ומחייב ומקים לתובע זכות לעתור לפירוק שיתוף בבית. לפיכך אינני רואה צורך לדון ביתר העילות שפירט התובע המקימות לשיטתו את הסעד של פירוק השיתוף, וכך אינני נצרכת גם לסעד של הצהרה על בטלות סעיפים מהסכם הגירושין.

65. אינני מקבלת את טענת הנתבעת לפיה להסכם 2015 תוקף אובליגטורי בלבד להבדיל מהסכם הגירושין שלו תוקף קנייני. לא ברור על מה נסמכת היא בהבחנה בין השניים. הזכויות הקנייניות של הצדדים בבית נובעות מהבעלות המשותפת שלהם בזכויות כפי שהיא משתקפת ברישום. כפי שהובהר לעיל, הגם שהסכם הגירושין קיבל תוקף של פסק דין ההסכמה החוזית המאוחרת של הצדדים בנוגע לחלוקת המגורים בעין או במכר גוברת עליה.

66. בסעיף 78 לכתב ההגנה פירטה הנתבעת (כמו במקומות רבים נוספים לאורך כתב ההגנה שבו נטענו טענות רבות בחזרתיות) את מצבה הרפואי, האישי והכלכלי וטענה שמצבו של התובע טוב יותר בכל התחומים שמנתה. עם כל ההבנה למצבה העגום הנטען (ומבלי לקבוע מסמרות שאכן הטענות משקפות את המצב לאשורו), הרי שממילא אין בו כדי לפגוע בזכויותיו הקנייניות של התובע בבית. שעה שלא עלה בידי הצדדים לחיות ביחידות הנפרדות כפי הוראות הסכם 2015, ומשמנעה הנתבעת את המשך השימוש של התובע בבית בדרך של פינוי הרי שעומדת לו הזכות לממש את קניינו בדרך של פירוק השיתוף בו.

67. לטענת התובע מחלקה של הנתבעת בתמורת מכירת הבית "יש לנכות את יתרת הלוואת המשכנתא הרובצת על הבית (בסך מוערך של 600,000 ₪) אשר הנתבעת לקחה ונטלה לצרכיה הפרטיים בלבד כאשר התובע חתום כערב בלבד" (סעיף 80 לכתב התביעה).

ולחילופין, לנכות סך של 400,000 ₪ בלבד לאור התחייבותו בסעיף 6 להסכם 2015 לפרוע 200,000 ₪ מהלוואת המשכנתא של הנתבעת (סעיף 81 לכתב התביעה).
הנתבעת הכחישה את טענותיו וטענה שאם יפורק השיתוף בבית יש לנכות מחלקו של התובע בתמורה סך של 382,891 ₪ בגין פירעון הלוואות משכנתא בהן לא נשא משנת 2009 ואילך, וסך נוסף של 425,337 ₪ בגין דמי שימוש ראויים בבית ממועד פסק הדין ועד למועד פינויו ביום 15.8.19 (סעיף 104 לכתב ההגנה).

68. התובע צירף לכתב התביעה נסח לשכת רישום המקרקעין (נספח א') ממנו עולה שביום 25.1.15 נרשמה משכנתא בסך של 580,000 ₪ לטובת בנק הפועלים על כל הזכויות בנכס. הנתבעת אישרה בחקירתה כי סכום זה משקף את ההלוואות שנלקחו לאחר הגירושין (כאשר קודם לכן, בשנת 2011 נלקחה הלוואה ראשונה שנפרעה מכספי ההלוואה משנת 2015; עמ' 64 שורות 7-9 לפרוטוקול). התובע טוען שהוא אפשר לנתבעת מתוך רצון טוב ליטול את ההלוואה בהעמדת כל הזכויות בבית כבטוחה אך היא למעשה הלווה היחידה משום שההלוואה נלקחה לצריכה ולרצונה, וכספי ההלוואה התקבלו רק בידיה ושימשו רק אותה. אם ירדתי לסוף דעתה של הנתבעת גרסתה בכתב ההגנה היא שעל התובע לפרוע לבדו סך של 382,891 ₪. שכן כעולה מטענותיה סך של 382,891 ₪ הוא יתרת פירעון ההלוואות בהן חייב התובע לטענתה בהתאם להסכם הגירושין שאותן לא פרע משנת 2009 ואילך.

69. התובע העיד שהוא פרע את הלוואות המשכנתא כמתחייב בהסכם הגירושין עד שבשנת 2011 ביקשה הנתבעת שיחתום כערב על הלוואה שנטלה ובשנת 2014 הסכים לחתום כערב להלוואה נוספת, כאשר יתרת סילוק פירעון הלוואות המשכנתא שפירעונה היה חייב בהתאם להסכם הגירושין (בסך של 35,000 ₪ בקירוב) נגררה או סולקה על ידי אחת מהלוואות אלו (עמ' 16 שורות 14 – 23 לפרוטוקול). שני הצדדים חדלו בכך שלא הביאו כל ראיה להוכחת טענותיהם בקשר עם ההלוואות הנטענות. התובע לא הביא כל ראיה להוכיח את הטענה שהיתרה לסילוק הלוואות המשכנתא בפירעונה היה חייב (מבנק טפחות) שסולקה למעשה על ידי הנתבעת עמדה על סך של 35,000 ₪ כנטען על ידו. כך גם לא הובאה ראיה להוכחת ההלוואות שנלקחו לאחר פסק הדין: לאיזה חשבון הופקדו כספי ההלוואה, ואיזה שימוש נעשה בכספים.

70. עם זאת, הנתבעת הודתה בחקירתה שבמועד הגירושין בשנת 2006 יתרת סילוק המשכנתא (היחידה שנותרה, מבנק טפחות) שהתובע חייב היה בפרעונה עמדה על סך של 60-70,000 ₪ בקירוב (עמ' 61 שורה 20 לפרוטוקול).

לאחר מכן תקנה הנתבעת והעידה שזה היה הסכום לפירעון בשנת 2011 (עמ' 62 שורות 16-22 לפרוטוקול). כן הוסיפה "שלקחנו את המשכנתא סגרת לך את המשכנתא הראשונה. כי אי אפשר לקחת משכנתא כשיש משכנתא ישנה" (שם, שורות 5-6).

בהתאם להוראת סעיף 4 להסכם הגירושין חב הנתבע בפירעון שתי הלוואות המובטחות במשכנתא שהיו קיימות אותה עת ודומה שעל כך לא יכול להיות חולק. מכאן, ומשלא בוטל הסכם הגירושין הקובע את חיוב התובע בפירעון ההלוואות שנטלו הצדדים קודם לגירושין, ומשלא נטען שהצדדים שינו את הסכמותיהם בנוגע לכך, הרי שהתובע חב בפירעון כל חוב שנותר לסילוקן המלא של ההלוואות האמורות ושולק למעשה על ידי הלוואה שנלקחה במועד מאוחר לפסק הדין.

71. המחלוקת נוגעת אפוא ליתרת ההלוואה לטובת בנק הפועלים שנלקחה בראשית שנת 2015. הנתבעת הודתה שסכום ההלוואה שנלקחה מבנק הפועלים מהווה סך ההלוואות שנלקחו לאחר פסק הדין (עמ' 64 שורות 7-9 לפרוטוקול). הנתבעת לא כפרה בטענות התובע לפיהן היא פורעת בעצמה את ההלוואות שנלקחו לאחר פסק הדין ובחקירתה חזרה על כך (עמ' 63 שורות 9-10) וכן אישרה שסעיף 6 להסכם 2015 (בו התחייב התובע "להשתתף בהוצאות המשכנתא של צד א' בסך של 200,000 ₪" מתייחס לסכומי ההלוואות שנלקחו לאחר פסק הדין (עמ' 62 שורה 27 – עמ' 63 שורה 1 לפרוטוקול) ולמעשה להלוואה שנלקחה מבנק הפועלים. הגם שהנתבעת טענה שההלוואות נלקחו מאחר והתובע לא פרע לטענתה את ההלוואות בהתאם להסכם הגירושין, בחקירתה העידה שהשתמשה בכספים לסיוע לילדים "מי לא עזר לבן שלו לקנות דירה? נתתי לו כסף לזה, עשיתי חינה לבת שלי, חתונה" (עמ' 63 שורות 20-21 לפרוטוקול).

72. גרסת התובע שעל אף הרישום המשותף של ההלוואה חבה אך הנתבעת בפירעונה עולה מהסכם 2015 בו כונתה ההלוואה "המשכנתא של צד א'" (שהיא הנתבעת) והתובע התחייב אך להשתתף בפירעונה במקרה של פירוק השיתוף בבית. גם העובדה שמאז 2015 (ואף קודם לכן, מאז שנלקחה ההלוואה שקדמה להלוואה הנוכחית) פורעת הנתבעת בלבד את התשלום החודשי להחזר ההלוואה מחזקת את גרסת התובע שעל אף הרישום המשותף ראו הצדדים את הנתבעת כחבה בלעדית בפירעון החוב.

הנתבעת לא טענה באופן פוזיטיבי שכספי ההלוואה שימשו את התובע באופן כלשהו או שהייתה לו שליטה בשימוש שיעשה בהם. גם השימוש של הנתבעת בלשון יחיד בעדותה בקשר עם השימוש בכספים ("נתתי", "עשיתי") מחזק את גרסת התובע שהלוואה נלקחה לטובת הנתבעת בלבד וכי הכספים שמשו אותה לצרכיה ולרצונה. יתכן שבשל העובדה שהשימוש נעשה גם לטובת ילדי הצדדים הסכים התובע בסעיף 6 להסכם 2015 לשאת בפירעון ההלוואות בסך של 200,000 ₪.

יוער שגרסה זו לשימוש בכספים לצרכי הילדים גם לא מתיישבת עם הגרסה שהלוואה נלקחה לצורך פירעון ההלוואה מלפני פסק הדין בה לא נשא לטענתה התובע.

73. יש לדחות את טענת הנתבעת לחיוב התובע בתשלום דמי שימוש בעד מגוריו בבית ממועד פסק הדין ועד שפינה אותו במסגרת הליכי הוצאה לפועל שנקטה כנגדו. המקור הנורמטיבי לחיוב בתשלום דמי שימוש ראויים קבוע בהוראת [סעי' 33 לחוק המקרקעין](#) והוא קיים רק כאשר שותף אחד עושה שימוש בלעדי במקרקעין כך שנמנע מיתר השותפים לעשות אף הם שימוש במקרקעין [[ע"א 1492/90 נאיפה סעידי זרקא נ' סלמאן](#)] [פורסם בנבו] (1990); [ע"מ 9881/05 פלוני נ' פלונית](#)] [פורסם בנבו] (2006). התובע התגורר בבית בהסכמת הצדדים, נשא בהוצאות אחזקת הבית (או לכל הפחות השתתף בהן) וכן פרע את יתרת סילוק הלוואות המשכנתא שרצו על הבית בהתאם להסכם הגירושין, ועליו לפרוע את יתרתן שסולקה בהלוואה שנלקחה לאחר פסק הדין. הנתבעת, שכל אותה עת עשתה אף היא שימוש בבית, לא הוכיחה את טענתה לחיוב התובע בתשלום דמי שימוש ולא הצביעה על כל עילה לחיבו כשוכר בדיעבד.

74. לאור האמור לעיל אני נעתרת לתביעה ומורה על פירוק השיתוף בבית ברח' XXX בירושלים הידוע כגוש XXX חלקה X תת חלקה X בדרך של מכירה, ומורה כדלקמן:

- א. הבית יימכר כפנוי, למרבה במחיר, במכירה שבין מוכר מרצון לקונה מרצון. תמורת מכירת הבית, לאחר ניכוי כל ההוצאות מכל מין וסוג שהוא אשר תהיינה כרוכות במכירתו, תחולק בין הצדדים בחלקים שווים, בכפוף להוראות כל דין.
- ב. מחלקו של התובע בתמורה ינכו יתרת סילוק הלוואות המשכנתא אותן התחייב לפרוע בהסכם הגירושין, נכון למועד סילוקן על ידי ההלוואה שנלקחה לאחר פסק הדין, בתוספת ריבית והצמדה ממועד סילוקן על ידי ההלוואה המאוחרת.
- ג. מתוך חלקו של התובע בתמורת מכירת הדירה ינוכה גם סך של 200,000 ₪ לטובת פירעון ההלוואה לטובת בנק הפועלים.
- ד. יתרת פירעון ההלוואה לבנק הפועלים תשולם מתוך חלקה של הנתבעת בתמורת מכירת הבית.
- ה. לצדדים תהיה זכות קדימה כחוק לרכוש איש את זכויותיו של רעהו בדירה.
- ו. אם תוך 60 יום לא יעלה בידי הצדדים למכור את הבית בכוחות עצמם יהיה רשאי צד מעוניין לעתור לביצוע פסק הדין במסגרתו יבקש מינוי כונס נכסים.
- ז. ביצוע פסק הדין ייעשה בהוצאה לפועל.

75. לאור התוצאה תישא הנתבעת בהוצאות התובע בסך של 25,000 ₪.

76. בהעדר התנגדות עניינית של מי מהצדדים שתוגש בתוך 7 ימים יותר פסק הדין לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, ח' אדר א' תשפ"ב, 09 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

אורית בן דור ליבל 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)